

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 158. szám
2021/12.Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 Értesítője

Szerkesztőség (info@ekokolozsvar.ro):

Kerekes Edit,

Kismihály Boglárka,

Tóthpál Tamás.

Főmunkatárs: Pál Gyöngyi

A következő lapszám megjelenik:
2022. január 14.

Mikulás-túráktól a Batthyány-könyvtáron át fekete márciusig

A mozgalmas és változatos november után még izgalmasabb decembert indíthattunk a kolozsvári EKE háza táján: beléphetünk Erdély leghíresebb könyvtárának kapuján, még ha keveset is mutattak meg belőle, kétszeresen Mikulás-túrázhattunk Désen és a Rejtett-for-

rásnál, Marosvásárhelyen a város és a fotókiállítás mellett meglátogattuk a fekete március frissen avatott marosszentgyörgyi emlékművét. A kétnapos Hunyad megyei túráról itt már nem is jut hely beszámolni, visszatérünk rá januárban.

ja, a dési EKE-sek, a kandallóban lobogott a tűz, torkunkban az „Isten hozott” pálinka. Ezután a Szamos menti dombságnak indultunk. Az előző napi esőtől még sáros, csúszós úton, de ragyogó napsütésben értünk a helyiek által Jerikónak nevezett tetőre, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik a környékre. Később a helyi református templomba látogattunk, amely a második világháború idején, nehéz körülmények között épült. Kazettás mennyezetét Incze János Dés festőművész és tanítványai festették. Visszatérve házigazdánkhoz, végre következett a várva várt mikulásozás, majd az ínycsiklandó babgulyás. Házigazdáink remekeltek vendégszeretettel. Reméljük, hogy együttműködésünknek folytatása is lesz.

tott – egyben a legrégebb máig álló – köztéri műalkotása, hat méter magas, gránitból készült obeliszk, amelyet 1875-ben közadakozásból állítottak a Postaréten a Habsburg-ellenes, Makk-féle összeesküvés ott végzett három erdélyi vezetőjének emlékére. A szabadságharc 1849-es leverése után a magyar társadalomban tovább élt a remény, hogy a Habsburg-uralom külföldi segítséggel megdönthető. Az erdélyi fegyveres felkelés megszervezésére Makk József tüzérezredes, Kossuth Lajos híve vállalkozott, megbízott vezetői Török János tanár, Gálffy Mihály ügyvéd és Horváth Károly földbirtokos voltak. A felkelést elárulták, a szervezőket 1852-ben elfogták; öt hazafira halálos ítéletet, 48-ra pedig börtönbüntetést szabtak ki, további 60 embert hosszú vizsgálati fogság után szabadon engedtek. Törököt, Gálffyt és Horváthot a marosvásárhelyi Postaréten végezték ki 1854. március 10-én, és a bitófák alatt hantolták el őket. A másik két elítéltet, Váradit Józsefet és Bartalis Ferencet Sepsiszentgyörgyön végezték ki. Bár a román hatalomátvitel után az emlékművet többször megrongálták, ma is áll, és minden évben megemlékezéseket, ünnepélyeket szerveznek itt.

Az 1990. évi fekete március-hoz hasonló események soha többé nem ismétlődhetnek meg! – ezt az üzenetet tolmácsolja az a régóta megálmódott, és Erdélyben egyedülállóan számító szabadtéri emlékmű, amelyet 2021 márciusában avattak fel Marosszentgyörgyön az 1990 márciusában történt tragikus események magyar és roma áldozatainak, sebesültjeinek és meghurcoltjainak tiszteletére. Az emlékmű szimbolizikája tükrözni kívánja mindkét közösséget, valamint a célt, amelyért küzdöttek, ugyanakkor a szenvedést is, amit ezért vállaltak. Magyar szimbólum a termékeny életet jelképező tulipán, roma jelkép az élet körforgását megjelenítő sorskerék. Közös szimbólumunk a páva: a magyaroknak a szabadság madara, indiai madárként a romák óshazájára, Indiára emlékeztet. Egyetemes szimbólumok is felkerültek az emlékműre: a kereszt a megváltás, felszabadulás jelképe, a tűz a szenvedés, a megtisztulás. Szintén szimbolikus jelentéssel bír, hogy a több mint három és fél méter magas emlékmű a marosszentgyörgyi református és római katolikus temető közös határán áll.

Dési és kolozsvári EKE-sek a Jerikón

LUDORT PÉTER

Fotókiállítás, székely vértanúk és fekete március

December 7-én Marosvásárhelyre kirándultunk. Az EKE fotókiállítását szerettük volna megnézni, de programváltozás miatt végül a Magyar Fotóművészek Világszövetségének kiállítását csodálhattuk meg. Meglátogattuk a szecessziós Kultúrpalotát, majd a várat és a Vártemplomot. Felkerestük a város szélén a székely vértanúk emlékművét, majd Marosszentgyörgyön az 1990-es fekete március áldozatainak emlékművét.

A székely vértanúk emlékműve a város elsőként felava-

KOVÁCS D. ZSUZSA

A november közepi gyulafehérvári utazást három-négy nap alatt kellett megszervezni. Történt ugyanis, hogy Batthyány Ignác püspök halálának 223. évfordulóján megnyitották Erdély leghíresebb könyvtárának kapuját a látogatók előtt. Oda mehettünk be, ahova eddig még az egykori tulajdonos, a gyulafehérvári egyházmegye képviselői is csak különleges engedéllyel léphettek be. Volt is bőven látogató, egész nap hosszú sorban váraoztak a könyvtárra kíváncsi érdeklődők. Bejutni sikerült, de azt már nem mondhatjuk el, hogy sok mindent láttunk volna, mert rövidre szabták a látogatási időt. A hangsúlyt a püspök csillagászati munkásságát bemutató kiállítására fektették, majd beengedtek a könyvtárba is, elmondták, hogy mi minden található ott, de valójában alig mutattak meg valamit közlő. Vegyes érzelmekkel távoztunk hát, de kárpótolta Gyulafehérvár további látnivalói: a Szent Mihály-székesegyház, az érseki palota múzeuma és a szépen felújított vár.

Dupla Mikulás-túra Désen és a Rejtett-forrás ösvényein

December 4-én Désre szerveztünk Mikulás-túrát, másnap pedig a Rejtett-forráshoz azok ked-

véért, akik nem jutottak el Désre. Désen elsőként a mozdonymúzeumot látogattuk meg, amelyet a történelmi Magyarország egyik legépebben megmaradt mozdonyjavító műhelyének területén rendeztek be. Itt a nagyszerű szakember sok érdekességet mesélt nekünk a régi és új gőz- és dízelmozdonyokról, amelyek eleinte Bécsben, Svájcban, majd Aradon, Resicán, Krajován készültek. Láttunk Svédországban készült, mozdonyra szerelhető

hóekét is. A ma is működő műhelyeket és a forgólapot 1940–1944 között, a kis magyar világban építették. A vasúti sínrelátott forgólapra állították a javítandó mozdonyt, elforgatták a megfelelő műhelybe vezető sínek felé, majd továbbgördült a célig. A forgólap kezelője be is mutatta nekünk a működését, csak mozdony helyett most mi álltunk a forgólapon...

A déscichecky kempingben várt ránk Luidort Peti és család-

Désen, a mozdonymúzeumban

KONTESVELLER JÓZSEF

Őszi levelek nyomában a Kolozsvár környéki dombokon

Eljött az október, átszíneződtek szépen lassan a fák levelei, néhányuknál már elkezdődött a lombhullatás is. Ebben gyönyörködhetünk a Kolozsvár körüli dombokat borító erdőkben is őszi túráink során. Az őszi különböző színeibe öltözött fákat megcsodálhattuk kirándulás, kerékpáros vagy pihentető gyalogtúra alkalmával is. Bár a városunk közelében levő helyeket már számtalanszor bejártuk, mindig felfedezhetünk újabb látnivalót, más-más arcát láthatjuk az állandóan változó természetnek.

PÁL GYÖNGYI

Turistatérkép a Feleki-gerinc legmagasabb pontján

Szeptemberben még a fák megőrzik szép zöld lombjukat, a csodálatos őszi színeket az erdők legtöbbször október közepén öltik magukra. Október 16-ra kirándulást terveztünk a környék legmagasabb pontjára, az Árpád-csúcsra (833 m). A túra legnagyobb része erdőben halad, így alkalmunk nyílik megfigyelni az őszi színpompába öltözött erdőt. Reméltük, hogy szép idő lesz, de éjszakára beborult és eleredt az eső.

Reggel még tócsák állnak az utakon és a víz kis erecskéik formájában csordogál. Az előző napok száraz, meleg, napos időjárása után a föld hamar magába szívja az esővizet egy részét, a többi páráként lebeg a fák között, kísérteties képet kölcsönözve az erdőnek, de annál jobban felélénkítve a levelek tarka színeit. A megszo-kott úton, a Bükki teleptől haladunk a Mikesi-házak felé a Sáros-bükken keresztül, majd az egykori rádióházat

áthaladunk a Bivalyos-réten, majd a Dumbrava-gerincen a kék kereszt jelzésen érünk a Monostor negyedbe. A túrán 11-en vettünk részt, 17 km-t tettünk meg.

A Mikesi-tó partján: nyugalom, csend és gyönyörű panoráma

November 13-án távolabbi kirándulóhelyre, a Mikesi-tóhoz készülünk. Az M16-os autóbussz román opera mellett megállójában gyülekezünk, onnan indulunk Fazakas Feri túravezetőnkkel a Bükki telepig, onnan gyalog eleinte a telep házái között, majd a Sáros-bükk jelzett turistaútján. A Mikesi-házaktól balra (déli irányba) térünk a piros sáv jelzést követve, amely a Mikes-tetőn halad a Tordai-hasadék irányába. Elhagyjuk a kalandparkot, majd egy kilométer után jobbra térünk, szekérúton beereszkedünk a völgybe (Hosszú-völgy). Kierünk az erdőből – ezen a részen sok a fehér törzsű nyírfa. A völgy szemben levő oldala kopár, füves terület, a domboldalakon juhokat legeltetnek, eszterát is látunk. A

„Lombját a gally, nézd,
mily kímélve ejti,
holnap szél indul, döntő támadás,
holnaputánra minden elfelejti,
milyen volt itt a végső lázadás.”

(Áprily Lajos)

pentinben folytatódik, és felvisz a tó nyugati oldalát övező domb gerincére, a Szélmalom nevű állatsimogatóhoz, onnan a Szelicsei útra. Már késő őszi van, csendes a tó környéke, a sima vízfelületen visszatükröződik a táj, csónakokat csak a parton látunk. Nem időzünk sokat, mert a nappalok már rövidek és hosszú út áll előttünk hazáig. A tótól déli irányba indulunk a falu felé, jobbra elérjük a narancssárgával jelzett kerékpáros utat, amely szép erdőn keresztül vezet fel a Mikes-gerincre. Ott a piros sáv jelzésen visszaérünk a kalandparkhoz, onnan a Mikesi-házakhoz, majd a Bükki teleptől a Páter-gerincen folytatjuk utunkat, és még sötétedés előtt megérkezünk a Monostor lakónegyedbe. 20 km-t tettünk meg.

Megkövesedett csigaházak a szászfenesi Csigadombon

November 20-án Kisbács felé indulunk a 31-es autóbusszal, a végállomástól (Napolact megálló) kezdjük gyalogtúránkat, keresztül megyünk a Nádas-patak hídján és a vasúti síneken, elérjük a Bácsi-torok utcát, amely az azonos nevű kis szorosba vezet. A Bácsi-torokban a Hosszú-patak vágott magának utat. A szoros jobb oldalán meredek falak magaslanak fölénk, az egykori kőbányák nyomait látjuk, ezen a részen régészeti ásatásokat is végeztek. A másik oldalon állt valamikor a Bácsi-torokban működő menedékház, amelynek teraszán régen kellemes órákat töltöttünk a kirándulások után. Az elmúlt évtizedekben az épület elhagyottan állt, megrongálódott, benőtte az elvadult növényzet; figyelembe véve a Hója-erdőhöz fűződő paranormális történeteket, úgy nézett ki, mint a rémfilmek kísértetkastélyai. Most úgy tűnik, mintha a tetőszerkezetet felújították volna. A völgyben haladó, néhány éve leaszfaltozott úton megyünk előre, pár percre megállunk az egykori Kolping-forrás mellett, elhagyjuk az út jobb oldalán levő kis tavat és a szucsági legelő felé folytatjuk utunkat.

Nemsokára az aszfalt véget ér, az éjszakai esőtől feláztatott sáros földúton haladunk tovább, bakancsaink mind nehezebbek a tapadós sártól. A legelőn keresztül jutunk a Bongár-patak feletti nyeregbe. A Csigadomb felé vezető úton is sok a sár, ezért a levéltakaró borította erdei ösvényeken próbálunk a Muzsda-dombon keresztül megszabadulni a tapadós sártól, végül kis kerülővel, de kevesebb sárral jutunk fel a 615 m magas Csigadomb tetejére. A Kis-Szamos és a Bongár-patak által közrefogott hegyláb legmagasabb pontja a Csigadomb. Nevét a dombon és a vízmosásokban található nagyszámú, az egykori meleg vizű tenger lakóinak megkövesedett maradványai adták. A nagy méretű és látványos csigaköveket az idők folyamán jórészt elhordták, azonban a tavaszi olvadások még moshatnak ki szép példányokat. Kövületekben gazdag rétegek láthatók a Csigadomb alatt, a szászfenesi tó melletti meredek marton is.

A Csigadombtól hazafelé a Szent Pál-tető és a híres Kerek-tisztás (UFO-tisztás) felé megyünk, majd a Kányafői úton ereszkedünk le a Donát negyedbe. A kiránduláson 13-an voltunk, a megtett út hossza 15 km.

Januári bakancslista

■ **December 29. (szerda):** Ünnepeles évzáró túra a Páter-gerincen (7 km). Találkozás 10 óra-kor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **Január 2. (vasárnap):** Évnyitó túra a Rejtett-forráshoz (7 km). Találkozás 10 óra-kor a monostori végállomáson. Szervező: Kovács D. Zsuzsa.

■ **Január 5. (szerda):** Hagyományos séta a Páter-gerincen (7 km). Találkozás 10 óra-kor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **Január 8. (szombat):** Hagyományos Árpád-csúcs-túra (20 km, 400 m szintkülönbség). Találkozás 10 óra-kor a monostori végállomáson. Szervező: Kiss János. ♦ Bagolytúra a következő útvonalon: Tóttelke vasúti megálló – Csigadomb – Riszeg-tető – Bánffyhunad. Találkozás 16.15-kor a kolozsvári vasútállomáson, utazás a 16.44-kor induló személyvonattal. A túra hossza 14 km. Vissza a 01.10-kor Bánffyhunadról induló gyorsvonattal. Minden résztvevő gondoskodik megfelelő világítóeszközzel! Érdeklődni telefonon vagy az egyesület Facebook-oldalán. Szervező: Szima Márton.

■ **Január 12. (szerda):** Hagyományos séta az István-forráshoz (9 km). Találkozás 10 óra-kor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **Január 15. (szombat):** Feleki sípálya – Feleki stadion (20 km, 350 m szintkülönbség). Találkozás 10 óra-kor a 20-as autóbussz román opera melletti végállomásán. Szervező: Kiss János. ♦ Árpád-csúcs – Szent János-kút (18 km). Találkozás az M16-os román opera melletti megállójában 8.45 óra-kor. Szervező: Fazakas Ferenc. ♦ Autóbusszos kirándulás a Kőközi-szorosba, gyalog 7-8 km, közepes nehézségű túra. Részletek a honlapon. Szervező: Kovács D. Zsuzsa.

■ **Január 19. (szerda):** Hagyományos séta a Cérna-forráshoz (8 km). Találkozás 10 óra-kor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **Január 22. (szombat):** Medve-gerinc – Bükk-tető – Uraság erdeje – Szászfenés (10 km, 300 m szintkülönbség). Találkozás 10 óra-kor az M21-es Bucium utcai végállomásán. Szervező: Kiss János. ♦ Gruia (Vánatorului utca) – Törökvágás – Hója-gerinc (12 km). Találkozás 9.50 óra-kor a 38-as autóbussz Széchenyi téri megállójában (a 38-as autóbussz 10.05 óra-kor indul). Szervező: Pál Gyöngyi

■ **Január 26. (szerda):** Hagyományos séta a Rejtett-forráshoz (7 km). Találkozás 10 óra-kor a monostori végállomáson. Szervező: Szabó János.

■ **Január 29. (szombat):** Majláth-kút – István-forrás – Monostori végállomás (10 km, 200 m szintkülönbség). Találkozás az M16-os román opera melletti megállójában 8.45 óra-kor. Szervező: Kiss János. ♦ Bartha-tető – Brüll-kilátó – Slamovics-ház (15 km). Találkozás 10 óra-kor a monostori végállomáson. Szervező: Csorba Anna.

■ **Figyelem!** Mindenkit megkérünk, hogy a túrákon tartsa be a közegészségügyi óvintézkedéseket, valamint a hatóságok és egészségügyi szervek utasításait! Mivel járványügyi szempontból az elkövetkezendő időszakot is a bizonytalanság fogja jellemezni, és bármikor életbe léphetnek újabb korlátozások, a változtatás vagy a túrák lemondásának jogát mindvégig fenntartjuk. Emellett minden túrára szükséges előre bejelentkezni a túravezetők-nél vagy a honlapon közzétett online űrlap kitöltése által.

Ügyfélszolgálat

Hétfőtől péntekig 10–16 óra között (Kolozsvár, Magyar/1989 december 21. utca 116., az udvarban a bal oldali épület). Irodavezető: Kismihály Boglárka (0771-535848). Pénztár: az ügyfélszolgálati irodában. További naprakész információk a honlapon (www.ekekolozsvar.ro) vagy az egyesület Facebook-oldalán (EKE – Kolozsvár 1891).

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Csorba Anna 0740-407652
Fazakas Ferenc 0752-640319
Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
Kiss János 0364-807639
Pál Gyöngyi 0742-373546
Szabó János 0757-220682
Szima Márton 0766-703575
Elnök: Kovács Diószegi Zsuzsa 0747-070790
Titkár: Branea Róbert 0723-400496
Irodavezető: Kismihály Boglárka 0771-535848

Csoportkép az Árpád-csúcson

elhagyva érjük el az Árpád-csúcsot, ahol a kitört jelzőtábla most is két fa közé támasztva áll. A Feleki-gerincen vagyunk, köd borítja a tájat, de kilátni még szép időben sem lehet már a csúcstról. Rég volt, amikor a kilátórönyből körbe láthattuk a tájat. Elteltek az évek, az északi oldalon megnöttek a fák, a torony elkorhadt. Később pad és asztal készült, ahol a kirándulók megpihentek aombok alatt. Déli irányba látszott a Torockói-hegység, kimagaslott a Székelykő, nyugati irányba a kopár Kis-Magura, azon túl a Gyalui-havasok. Most kerítésekbe ütközünk, a bozót megnőtt, takarja a kilátást. A területet felparcellázták, egy víztartály is készült, idővel talán beépül majd ez a rész. Nemrég a csúcson két tartóoszlopra turistatérképet helyeztek (megyei tanács, hegyimentők), ilyen térképeket több helyen is láttunk a Bükk-erdőben az utóbbi időben. Ismertetik a jelzett turistautakat, a bejárásukhoz szükséges időt, a távolságot, a szintkülönbséget. Megújult néhány turista-jelzés is. Ezek a térképek segítik azokat a kirándulókat, akik nem ismerik a Bükk turistaútjait. Hazafelé menet

völgyön haladunk tovább déli irányba, mellettünk kis patak csörgedezik, amely a néhány kilométerre levő Mikesi-tóba ömlik. A mesterséges tavat ez a patak és a tőle nyugatra levő Mikes-patak táplálja.

A Mikesi-tó Kolozsvártól 18 km-re található, távol a város zajától és nyüzsgésétől, ahol nyugalmat, csendet és gyönyörű panorámát találunk. A festői környezetben, a természet közepén található panzióhoz kéthektáros halastó tartozik. A kis gyűjtőtónak 1988–1989 között árvízvédelmi szerepe volt a Mikes-patak (Varaticilor-völgy) és a Hosszú-völgy (Valea Lungă) találkozásánál. Az Árpád-csúcs (Vf. Peana) alól fakad a Mikes-patak, amely a Tordai-hasadékon áthaladó Hesz-dát-patakba ömlik. A Mikesi-tó 1992 óta magántulajdon. Dombok között fekszik, 630 m magasan (szélessége 60 m, hossza 350 m), délen nyírfák borított legelő, északon, Kolozsvár irányába tölgyes, fenyős, nyírfás, bükkös terület veszi körül. Közeliében, 2 km-re található Mikes (Micești) falu. Megállunk a kis földgáton, amelyen áthalad a faluból jövő út, majd szer-